

Preek op zondag 10 mei 2020

Lezingen: Exodus 19: 1-8 en Markus 12: 28-34

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

De afgelopen week vierden we bevrijdingsdag.

Op de radio hoorde ik een bijzondere uitspraak van de schrijver en voormalig politicus Jan Terlouw.

Hij zei (ik zeg het vast niet helemaal letterlijk maar zo was ongeveer de strekking):

“Vrijheid wordt voor mij belichaamd door onze wetten.

Een wet is een prachtig symbool van vrijheid.

Als we samen, democratisch, hebben afgesproken: “dit doen we wel, en dat doen we niet.” - dan is dat in vrijheid tot stand gekomen.

Daarom is de wet zoiets moois.”

Tot zover Jan Terlouw,

die dus een verbinding legt tussen de wet en wetten, en vrijheid.

Daarover gaat het vanmorgen ook in de Bijbel.

We lazen Exodus 19.

Het volk, dat bevrijd is uit Egypte, is aangekomen bij de berg Sinai.

En straks zal de wet gegeven worden.

Ook hier gaat het dus over vrijheid en de wet.

We hoorden lezen over Mozes: hij gaat de berg op naar God,

om de wet te ontvangen.

En hij heeft van het volk Israël een heel belangrijke boodschap voor God meegekregen.

Het volk had gezegd:

Wát God ook van ons zal vragen,

wélke wetten Hij ons ook zal geven:

we zullen het doen!

Dat zei het volk hier, in alle vrijheid:

wat God ook van ons vraagt: we nemen het graag op ons.

Best bijzonder trouwens, dat het volk Israël dit zo zegt.

Dat zouden we niet zo snel doen:

dat je tegen de ander zegt:

wat je ook zegt, ik zal het doen.

Je geeft dan zomaar een blanco cheque.

Wat Israël zegt heeft dan ook alles te maken met vertrouwen.

Vertrouwen in degene die de wetten zal maken. Dat Hij daar dan iets goeds mee doet.

Maar, dat vertrouwen hebben de Israëlieten.
Want Hij, de Here God, was degene die hen had bevrijd,
uit Egypte.
Die God, als die wetten voor ons maakt,
dat moeten dan wel de beste wetten zijn die er zijn!

Trouwens, wanneer is een wet goed?
Wat is kenmerkend voor die wetten van God?
Dit misschien: het woordje respect.
Daar hebben ze altijd mee te maken.
Respect voor God – Gods heiligheid (daar zullen we het vanavond over hebben).
Maar ook: respect voor het leven.
Respect voor de ander.
Respect voor Gods schepping.
0

Je hebt wetten die beschermen.
Die ervoor zorgen dat er veiligheid is in de samenleving.
Dat mensen rechten hebben,
dat een ander niet zomaar z'n gang kan gaan.
Respect voor de ander.
Wetten stellen daarom grenzen.

En je hebt ook wetten die juist ruimte geven,
die zeggen: hier mag juist heel erg veel.
Bijvoorbeeld het recht op meningsuiting.
Het recht op je eigen gedachten en mening,
en ook om die te uiten.
Dat er niet zomaar iemand is die zegt:
wat jij vindt, dat mag jij niet vinden.
Wij zijn bevrijd van een regime, dat ons die ruimte ontnam.

Goede wetten, wetten met respect voor de levens van mensen, brengen veiligheid en vrijheid.

En zeker als de Gever ervan, de Here God,
zo'n goede God is,
dan mag je er alle vertrouwen in hebben,
dat zijn wetten de allerbeste zijn die je je kunt voorstellen.

Dan zeg je inderdaad, net als Israel:
Mozes, laat maar weten aan God dat Hij
wat Hij een goede wet vindt,
dat aan ons mag opleggen.

We zullen ernaar horen
en we zullen het doen!

En zo gaat Mozes de berg op,
naar God toe.

En zo heeft God wetten aan Israël gegeven.
Een heleboel.
De Tien Geboden, die bekende.
Maar nog veel meer,
als je ze optelt, zeggen Joodse geleerden,
kom je op 613 ge- en verboden, voor Israël.

En ze zeggen:
we doen ze allemaal graag,
ook al snappen we ze niet altijd.
Bijvoorbeeld: waarom geen varkensvlees eten en wel rundvlees?
Dat snappen we niet, maar we doen het,
omdat God het van ons vraagt.
Weer het woordje respect:
maar nu voor God, de Gever van de geboden.
Trouwens, zegt men in het Jodendom, we doen het ook,
omdat we van God houden.
En dan wordt nog weleens het voorbeeld van een bos bloemen gebruikt.

“Als mijn vrouw van rozen houdt,” zo zei eens iemand,
“en ik zie tulpen in de aanbidding,
dan laat ik die goedkope tulpen toch staan,
en koop de duurdere rozen,
want daar doe ik haar een groot plezier mee.”

(Een actuele tekst ook op moederdag, trouwens!)

De wet en de geboden hebben dus ook met liefde te maken.
Liefde voor God. De dingen doen zoals Hij zo graag ziet dat we ze doen.

Maar, waarom zouden wij ons nu druk maken over die wetten
die op de Sinai aan Israel gegeven zijn?
Want die wetten zijn toch niet aan ons gegeven?
Voor mensen uit Nieuwleusen vinden we in de Bijbel geen verbod om varkensvlees te eten,
om maar eens iets te noemen.

Wat hebben al die geboden ook ons te zeggen?
Waarom staan we stil bij Exodus 19?
Wat is het wézen van al die geboden?

Nou, dat heeft ook Jezus glashelder aangegeven,
en de schriftgeleerde viel Hem bij.

Jezus zei:

uiteindelijk gaat het om:

liefde.

Gods liefde,

en de liefde vóór God.

De liefde voor je naaste.

En ook dat je jezelf een geliefd mens mag weten.

Al die vier dingen mogen een plekje hebben.

Niet alleen voor Israël, maar ook voor ons.

En de wetten die wij maken.

Als het goed is, zijn die wetten ook verankerd aan de woorden "liefde" en "respect".

--

Bij al die wetten en geboden die Israël kreeg,

denk je eigenlijk automatisch ook aan Jezus.

Want als er één is die ze ook graag aanvaardde,

en die ze bovendien – en dat is uniek - allemaal en volkomen heeft gedaan,

dan Hij wel.

En waarom deed Hij ze zo volmaakt?

Het antwoord is opnieuw: uit liefde.

Uit liefde voor God.

Uit liefde voor Israël.

En voor alle mensen.

Juist omdat wij mensen ook zo kunnen falen in het toepassen

van hoe God het leven bedoeld heeft.

Hij heeft het volmaakt gedaan,

zodat dat er op aarde tenminste één mens was, die het allemaal op zich genomen heeft.

En door dat te doen heeft Jezus ons bevrijd.

Bevrijd van straf, als je de wet niet volgt.

Een boete, of erger.

Maar ook bevrijd van een ongeïnteresseerde manier van omgaan met de wet.

Een wet maar als iets lastigs ervaren.

Doen waar je zelf zin in hebt,

en lak hebben aan wat goed en geboden is.

Zo'n houding kunnen wij mensen ook nog wel eens hebben.

Maar ook van zo'n houding kan Jezus ons mensen bevrijden.

Als we gaan zien met hoeveel liefde Hij de wetten gedaan heeft,

omdat voor Jezus de Gever van die wetten, God, zo hoog staat,

omdat die wetten zelf zo goed zijn,
omdat Hij van óns houdt, en óns heeft willen redden.
Als je dat gaat zien,
dan ga je als vanzelf ook met andere ogen naar wetten en geboden kijken:
door de bril van de liefde.

Net zoals Israel dat deed naar God toe:
Mozes, laat God maar komen met zijn wetten en geboden!
We hebben gezien hoeveel Hij van ons houdt.
We hebben gezien hoe groot en machtig Hij is.
Dan zullen die geboden vast en zeker goed zijn om te horen en te doen!

Zo heeft Israel de geboden ontvangen.
En verder gedragen.
Er uit geleefd, ook in onze landen.
In de diaspora.
Ook als dat vervolging opriep.
Men bleef trouw aan hun geboden, hun God.

Wat heeft het volk van God toch veel moeten lijden.
Alleen al daarom moeten we hen hoog hebben staan,
en die geboden die ze altijd meege dragen hebben,
die ook in onze cultuur altijd zo'n goede invloed hebben gehad (of een corrigerende spiegel
waren/zijn).
De liefde voor God, het respect voor het leven, voor de ander.
Het zijn waarden, die ook nu van groot belang zijn en blijven.

Daarom mogen wij nu heel bewust in het leven en onze maatschappij staan.
Een maatschappij die bevrijd is.
Die alweer 75 jaar zélf wetten kan maken, in alle vrijheid.
Wij mogen dat als een kostbaar goed zien.
Wij mogen blijven zoeken naar de kern van de wetten en geboden.

En hier, in de kerk, hoorden we wat die kern mag zijn:
respect, en liefde. God en de naaste en ook wijzelf.

Zo mag Israël verder, onderweg,
ook al is de reis nog lang niet ten einde.
Maar straks hebben ze Gods goede geboden, zijn richtingwijzers,
bij zich. Dat geeft richting, oriëntatie.

Ook wij hoeven de weg niet kwijt te raken in onze tijd.
We mogen zien op de Gever, Israëls God.
Die God die ook ons draagt.
We mogen zien op Christus, die er volkomen uit leefde. Wiens werk ons is toegerekend.
We mogen zien op de Geest, die ons meer en meer leert leven uit die weg die God ons wijst.
Amen.